

Diversiteitsplan 2008-2010

XIOS Hogeschool Limburg

1. Visie

2. Inclusief hoger onderwijs als streefdoel

3. Realiseren van inclusief onderwijs

3.1 Situering

3.2 Flexibiliseringsbeleid

3.3 EVC/EVK

3.4 Instroom beleid

3.5 Interne en externe communicatie

3.6 Aanspreekpunt voor diversiteit

3.7 Creëren van een leeromgeving

3.8 Aanbod en ontwikkeling leermateriaal

3.9. Fysieke toegankelijkheid

3.10 Evaluatie

3.11 Voorzien van facilitatoren

3.12 Gericht personeelsbeleid

- Werving
- Vorming en sensibilisering van personeel

3.13 Curriculum

3.14 De organisatie van de dienstverlening

3.15 Taalbeleid

4. Registratie en cijfers: studenten op de Xios Hogeschool Limburg

4.1 Registratie

4.2 Gegevens kansengroepen Xios

4.2.1 Studenten met een functiebeperking

4.2.2 Allochtone (en autochtone) studenten, studenten “nieuwkomers” en internationale studenten

4.2.3 Anderstalige studenten

4.2.4 Werkstudenten

4.2.5 Beursstudenten

4.2.6 Studenten uit een kortgeschoold milieu

4.2.7 Studenten met een niet-traditionele vooropleiding

4.2.8 Herintreders

4.2.9 Studenten met gezinslast

4.3 Zorgvuldigheid en vertrouwen bij de registratie

5. Klemtonen binnen de werking van Xios Hogeschool Limburg

5.1 Prioritaire doelgroepen binnen de studentenpopulatie van Xios Hogeschool Limburg

5.1.1 Inleiding

5.1.2 Studenten van allochtone afkomst

5.1.3 Studenten vanuit 7BSO

5.1.4 Studenten met een functiebeperking

5.2 Bevorderen van een meer diverse in-, door- en uitstroom door het uitbouwen van studentenbegeleiding en –coaching

- Inleiding
- Visie achter de studentenbegeleiding en –coaching
- Concreet

5.3 Bevorderen van meer diverse door- en uitstroom door het uitbouwen van een efficiënt taalbeleid

5.4 Gegevensverzameling

1. Visie

Verscheidenheid of diversiteit is een belangrijk kenmerk van onze moderne maatschappij. Omgaan met verscheidenheid is dan ook een uitdaging waar we met z'n allen voor staan. Verschillen tussen mensen kleuren -veel meer dan vroeger- onze leefwereld. Een diversiteitsbeleid moet er toe leiden dat direct en indirect discriminerende drempels op een planmatige manier weggenomen worden voor studenten en personeel. Er wordt gestreefd naar een evenredige en volwaardige participatie van studenten en personeel uit diverse kansengroepen en dit in alle diensten en departementen. Niet enkel deze evenredige participatie maakt deel uit van onze visie over diversiteit en gelijke kansen maar ook het optimaliseren van de slaagkansen van elke student draagt hier toe bij. Op deze manier kunnen we alle talenten en kwaliteiten in onze maatschappij ten volle benutten .

Belangrijk is uitdagende maar evenzeer realistische doelstellingen te bepalen. Daarbij dient van in het begin een draagvlak in de hele organisatie gecreëerd te worden. Hoe meer lesgevers, medewerkers, studenten en directies het diversiteitsplan echt beschouwen als 'ons' actieplan, hoe groter de kans op succes. Een diversiteitsplan is een 'work in progress', het is nooit helemaal af en -misschien het belangrijkste- het is een proces van 'learning by doing'. Vanuit de vaststelling dat de diversiteit in de Vlaamse samenleving toeneemt, dat sommige groepen minder kansen hebben in het hoger onderwijs en dat uitsluitingsmechanismen in het onderwijs onaanvaardbaar zijn, ondertekende het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding samen met een ruim aantal partners in mei 2005 een engagementsverklaring over diversiteit in het Vlaams hoger onderwijs¹. Daartoe behoren de Vlaamse Overheid, vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, verenigingen van minderhedengroepen, personeelsorganisaties en sociale organisaties, studentenvertegenwoordigers, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en de Vlaamse onderwijsraad. De partners engageren zich om samen te werken aan een veelzijdig diversiteitsbeleid en verbinden zich bovendien tot zeer concrete initiatieven. De betrokken instellingen engageren zich onder meer voor meer verdraagzaamheid, openheid, respect en gelijke kansen. Eveneens streven zij naar een optimale toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor kansengroepen en ondersteunen zij de doorstroom en uitstroom van deze studenten. Ook onze hogeschool heeft deze verklaring ondertekend.

2. Inclusief hoger onderwijs als streefdoel

Van doelgroepenbeleid tot inclusief diversiteitsbeleid

Het doelgroepenbeleid is eerder een beleid op korte termijn waarbij directe acties genomen worden om kansenongelijkheid van ondervertegenwoordigde doelgroepen weg te werken door de factoren die hier aan de grondslag (kunnen) liggen, weg te werken of om te vormen tot facilitator. Op lange termijn wordt er gestreefd naar een inclusief beleid. Inclusie betekent het actief inschakelen in de samenleving van sociaal achtergestelde groepen zonder beroep te doen op afzonderlijke structuren (zoals in een categoriaal beleid). Inclusie wordt gebruikt in het discours rond allochtonen, kansarmen en mensen met een functiebeperking maar kan opengetrokken worden naar andere kansengroepen. De verantwoordelijkheid van 'aanpassen' ligt niet bij een achtergestelde groep. Het is eerder de maatschappij/instelling die zich aanpast en diversiteit als een meerwaarde ziet.

Inclusief onderwijsbeleid voor onze school betekent dat:

- Het een hogeschool voor 'alle' studenten is

1 <http://www.ond.vlaanderen.be/diversiteit/engagement/files/verklaring20050531.pdf>

- Er van uitgegaan wordt dat diversiteit normaal is
- Studenten met beperkingen onderwijs kunnen volgen met anderen en (extra) ondersteuning krijgen op die gebieden waar het nodig is
- Studenten de kans krijgen om op een eigen tempo en volgens de eigen mogelijkheden te werken
- Het inclusietraject geen zaak is van een individuele student of lesgever maar vanuit de aanpak van een geheel team van betrokkenen (studenten, lesgevers, studentenbegeleiders, directie, ouders...)
- Inclusief onderwijs niet alleen een techniek of methodiek is maar een proces dat doordrongen is van duidelijke waarden en gedragen wordt door alle actoren.

Bij het opstellen van een diversiteitsplan kan gekozen worden voor een 2-sporenbeleid: een inclusief beleid met daarbij een doelgroepenbeleid waar nodig. Het ultieme inclusief beleid maakt het doelgroepenbeleid overbodig. Dit is wat men noemt van een doelgroepenbeleid tot een inclusief diversiteitsbeleid.

3. Realiseren van inclusief onderwijs

3.1 Situering

Op 15 april 2008 bracht de Vlaamse Onderwijsraad een advies² uit over hoe volgens hem instellingen middelen van het Aanmoedigingsfonds³ kunnen inzetten om tot een degelijk diversiteitsbeleid te komen, dat de in- door- en uitstroom van kansengroepen in het hoger onderwijs kan bevorderen. Dit advies beschrijft o.a. de verantwoordelijkheden van instellingen in het uitbouwen van een degelijk diversiteitsbeleid met het oog op het realiseren van inclusief hoger onderwijs. Onze instelling baseert zich dan ook op dit advies van de Vlor om diversiteit op het gebied van beleid, het onderwijsgebeuren en de diensverlening werkelijk in haar beleid op te nemen. Dit wordt verder aangevuld met topics die het inclusief onderwijs bevorderen en aansluiting vinden bij het Hoger Onderwijs Ontwikkelingsplan en de AUHL.

3.2 Flexibiliseringsbeleid

Flexibilisering

De flexibilisering van het onderwijs vindt zijn oorsprong in het 'levenslang leren' en in het aanbieden van het onderwijs voor verschillende doelgroepen'. Belangrijk in deze context zijn de flexibilisering van de organisatie van het onderwijs en van de programma's. Daarom werd binnen Xios expliciet gekozen voor een modulaire opbouw van de programma's. Een module is een cluster van samenhangende opleidingsonderdelen, georganiseerd in een beperkte tijdsperiode en afgerond met een evaluatie.

Flexibilisering in het kader van de leertrajecten.

Iedere opleiding besteedt aandacht aan de erkenning van elders verworven competenties. Op basis van de profielen van de opleidingen en de daaruit afgeleide expertisematrix kunnen mogelijke trajecten opgespoord worden. Dit is het uitgangspunt om naast de hoofdtrajecten via flexibele leerwegen zoveel mogelijk leertrajecten te structureren en in kaart te brengen op maat van de student.

² Advies over de invulling van het Aanmoedigingsfonds. Vlor. Raad Hoger Onderwijs. 15 april 2008.

³ De Vlaamse regering. Decreet betreffende de financiering van de werking van de hoge scholen en de universiteiten in Vlaanderen. Hoofdstuk III het Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten.

Er dienen voor de student zoveel mogelijk flexibele leerwegen gecreëerd worden, zodat de eerste studiekeuze niet definitief bepalend is voor het niveau van het eindexamen, zijnde een graad in het professioneel hoger onderwijs of een academische graad.

Het erkennen en valoriseren van modules uit andere opleidingen biedt ruimte bij het structureren van opleidingstrajecten tussen verwante opleidingen, zowel voor opleidingen leidend tot eenzelfde graad maar met een verschillende kwalificatie als in het geval van aansluiting tussen professionele en academische bachelor graden

Flexibilisering van de organisatie van het onderwijs.

Op het niveau van onderwijsorganisatie wordt de flexibilisering geconcretiseerd door een zelfde indeling van het academiejaar in periodes voor de associatie, waardoor alvast trajecten binnen de verschillende instellingen realiseerbaar zijn.

Flexibilisering van de programma's.

Op het niveau van de curricula wordt de flexibilisering in onze instelling in de eerste plaats gerealiseerd door de modularisering.

Flexibilisering van de leeromgevingen.

Op het niveau van de leeromgevingen kan flexibilisering in onze school tot uiting komen op verschillende vlakken: door de keuze voor leertaken en opdrachten als het centraal element van het onderwijsleerproces, door het toenemend belang van begeleiding van studenten, door aanwending van ICT als ondersteuning van zowel individueel als samenwerkend leren, door het ontwikkelen van een toets- en evaluatiesysteem gebaseerd op competentieontwikkeling, door het voorzien van verschillende wijzen van aanbidding.

Trajectbegeleiding.

Dit alles impliceert dat veel meer dan voorheen nood is aan traject- of studieloopbaanbegeleiding. Het is de bedoeling dit op een professionele manier verder uit te bouwen door het ontwikkelen van de noodzakelijke expertise en technologische ondersteuning. Een goede organisatie van het studieadvies en/of studentenbegeleiding is hierbij essentieel.

Het professioneel begeleiden van de student bij de keuze van het voor hem gepaste leertraject omvat drie aandachtspunten.

- Informatieverstrekking naar de toekomstige student (achttienjarigen en secundaire doelgroepen).

Het is zeer belangrijk de jongeren te begeleiden bij het maken van verantwoorde studiekeuze. De trajectbegeleiding richt zich m.a.w. in de eerste plaats tot toekomstige studenten (uit verschillende doelgroepen). De informatieverstrekking dient dan ook zeer doelgericht te gebeuren. Een goed management van al deze informatie (opleidingsaanbod, programma's, trajecten...) is hierbij zeer belangrijk.

- De trajectbegeleiding omvat ook gepersonaliseerd advies aan studenten aan wie heldere en volledige informatie moet kunnen verstrekt worden. Op basis van de mogelijke trajecten, behaalde diploma's, interesse, motivatie, capaciteiten kan de studiebegeleiding de student helpen een traject vast te leggen. Zij stuurt dat proces ook door de student te attenderen op trajecten (afstudeerrichtingen, aansluitende opleidingen) die hij of zij misschien nog niet kent.

Dit is eerder een inhoudelijke aangelegenheid en wordt toevertrouwd aan iemand die dicht bij de student staat en die inzicht heeft in de studieprogramma's en de overgangen daartussen. Een belangrijke opdracht voor onze hogeschool is eveneens te kunnen garanderen dat een student die instapt in een ander traject dan het basistraject, degelijk kan worden opgevolgd

zodat op elk ogenblik de verworven credits gevrijwaard worden en hij aanspraak kan maken op de voorziene rechtsgevolgen.

3.3 EVC/EVK

EVC staat voor eerder verworven competenties, EVK voor eerder verworven kwalificatie⁴. Iedereen die aan onze instelling wil komen studeren heeft het recht om zijn competenties inzake hoger onderwijs door een validerende instantie te laten erkennen via een EVC/EVK procedure. Langs deze weg kan een bewijs van bekwaamheid verkregen worden voor (deel)competenties ten aanzien van een bepaalde opleiding. Op basis van het bewijs van bekwaamheid kan een opleiding een diploma verlenen, vrijstellingen verlenen, studieduurverkorting toestaan en een geïndividualiseerd studietraject voorstellen. De reglementering en de procedures zijn vastgelegd i.s.m. de AUHL en goedgekeurd door de raad van bestuur in september 2005.

3.4 Instroombeleid/ -begeleiding

Verschillende studies geven aan dat doelgroepstudenten soms niet doordachte studiekeuzes maken wat dan een grote invloed heeft op het studiesucces. Vanuit Xios proberen we hieraan tegemoet te komen door laatstejaarsleerlingen van het secundair onderwijs te helpen bij hun studiekeuze. Een duidelijke informatieverstrekking naar de toekomstige studenten tijdens Sid-In's, infocampagnes, informatiedagen, website, brochures ... in combinatie met een goed uitgebouwde studie-, studenten- en trajectbegeleiding moet deze studenten in de mogelijkheid stellen om op een oordeelkundige wijze hun studiekeuze te bepalen.

Een flexibel, gediversifieerd programma-aanbod, met oog voor de verworven competenties van de student maakt dat vanaf het begin rekening kan gehouden worden met de mogelijkheden en noden van deze student.

3.5 Interne en externe communicatie

Het profileren van de hogeschool in een goed gestructureerde website en langs deze weg de visibiliteit van diversiteit vergroten is erg belangrijk. We willen het thema van diversiteit meer opnemen in ons promotiemateriaal, Xios-magazine en alle communicatie binnen en buiten de instelling.

Verder onderhoudt onze school goede contacten met o.a. de Turkse Unie, Tügök, het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC) en de AUHL ter bevordering van een degelijk diversiteitsbeleid, dat past binnen de visie van de AUHL

3.6 Aanspreekpunt voor diversiteit

Sinds 15 november 2007 is er een deeltijds (0.5 VTE) personeelslid aangeworven als coördinator diversiteit en gelijke kansen. Zij is intern en extern het aanspreekpunt rond diversiteit en brengt personeelsleden samen binnen een Werkgroep Diversiteit en Gelijke Kansen. In deze werkgroep zijn alle departementen vertegenwoordigd. De leden vormen een denktank rond de thematiek van diversiteit en gelijke kansen, volgen dit inhoudelijk op, bereiden beleidsnota's voor, werken sensibiliserend enz...

⁴ EVK: een eerder verworven kwalificatie, zijnde elk binnenlands of buitenlands studiebewijs dat aangeeft dat een formeel leertraject, al dan niet binnen onderwijs, met goed gevolg werd doorlopen, voor zover het niet gaat om een creditbewijs dat werd behaald binnen de instelling waarbinnen men de kwalificatie wenst te laten gelden (flexibiliseringsdecreet, art 2)

EVC: een eerder verworven competentie zijnde het geheel van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verworven door middel van leerprocessen die niet met een studiebewijs werden bekrachtigd (flexibiliseringsdecreet, art 2)

Sinds februari 2008 zetelt de coördinator diversiteit en gelijke kansen in een werkgroep diversiteit van de AUHL met het oog op een gezamenlijke aanpak en uitwisseling van ideeën en expertise.

3.7 Creëren van een leeromgeving

De huidige voorzieningen dienen geëvalueerd te worden: een doorlichting van het aanbod van diensten, vanuit de behoeften van de doelgroepen is nodig om eventuele hiaten te ontdekken. Zo kan de toegankelijkheid van secretariaten, bibliotheken, computerzalen, sociale dienst e.a. bekeken en -indien nodig- geoptimaliseerd worden.

3.8 Aanbod en ontwikkeling leer materiaal

Een maximale toegankelijkheid van leer materialen draagt bij tot een verhoging van het leercomfort. Niet enkel studenten met een functiebeperking maar ook studenten uit andere kansengroepen, kunnen hier baat bij hebben. Zo kan het proactief ter beschikking stellen van (digitaal) cursusmateriaal, presentaties... een vlottere toegang garanderen. Via het teleleerplatform kunnen docenten hun cursusmateriaal elektronisch aanbieden. Een interactieve samenwerking tussen docent en student wordt op deze manier mogelijk gemaakt. Niet alle docenten gebruiken alle functies die dit leerplatform aanbiedt en dus kan ook dit systeem doorgelicht en geoptimaliseerd worden.

3.9. Fysieke toegankelijkheid

Er dient een inventaris opgemaakt te worden van de resterende problemen qua materiele toegankelijkheid voor studenten/ personeel in een handicapsituatie.

3.10 Evaluatie

Naast het schriftelijk of mondeling examen, is permanente evaluatie een evaluatievorm die binnen onze instelling aan terrein wint. Flexibiliteit t.a.v. het toepassen van de evaluatievormen verhoogt de mogelijkheid voor iedere student om zijn kennis en vaardigheden te demonstreren. We willen in de mate van het mogelijke, en binnen de grenzen van de redelijkheid⁵ rekening houden met de mogelijkheden van de te examineren student door de evaluatievorm aan te passen.

3.11 Voorzien van facilitatoren

Studenten met een functiebeperking kunnen na goedkeuring van de opleidingsraad (en eventueel voorleggen van een attest), bepaalde faciliteiten verkrijgen zoals bv meer examentijd. Per opleiding wordt rekening gehouden met de te behalen competenties maar indien deze los staan van het toekennen van een bepaalde faciliteit, kan deze toegelaten worden in functie van hogere slaagkansen voor de student. Belangrijk hierbij is de nadruk op redelijkheid, dewelke afhangt van de mate van haalbaarheid, aanvaardbaarheid en de verdedigbaarheid van faciliteiten⁶. Dit betekent het volgende:

- het toekennen van redelijke faciliteiten is primair bedoeld om de haalbaarheid van het onderwijs of examen van een student te verbeteren. Het gaat over gelijke kansen creëren door specifieke belemmeringen op te heffen via individueel gerichte maatregelen.

⁵ Redelijkheid, aanvaardbaarheid en verdedigbaarheid van faciliteiten: zie 3.11

⁶ VEHHO: wegwijzer Examen- en onderwijsreglementen (WEO): "redelijk en objectief in dialoog omgaan met examen- en onderwijsreglementen/faciliteiten voor studenten met een functiebeperking., gedachtegang overgenomen van UHasselt

- De toegekende faciliteiten moeten aanvaardbaar zijn voor de docent die waakt over het competentieniveau, moeilijkheidsgraad en kwaliteit van een opleidingsonderdeel. Een vak of examen mag niet gemakkelijker worden of de lat mag niet lager gelegd worden voor studenten met een functiebeperking.
- Een redelijke faciliteit dient verdedigbaar te zijn ten aanzien van medestudenten en de organisatorische draagkracht van onze instelling. Medestudenten mogen niet het beeld krijgen dat ze benadeeld worden ten aanzien van hun collega-student met een functiebeperking. Het organiseren van redelijke faciliteiten mag niet overdreven zwaar wegen op de organisatorische capaciteit van onze instelling.

Studenten kunnen zich beroepen op STUVOX, studentenvoorzieningen verbonden aan onze hogeschool voor advies en hulpverlening bij financiering van de studies. Door een aanvraag in te dienen, kan er eventueel financiële tussenkomst geregeld worden. Ook kunnen onze studenten bij STUVOX terecht voor verhuur van laptops, fietsen e.d.

3.12 Gericht personeelsbeleid

- Werving

Om het huidige selectiesysteem te optimaliseren op het gebied van diversiteit en gelijke kansen van personeel dienen o.a. maatregelen genomen te worden om de vacatures tot bij de allochtone doelgroepen te laten doordringen.

De aanwervingscommissies dienen rekening te houden met diversiteit bij de samenstelling ervan (voldoende vrouwen, allochtonen...)

Bij de aanstelling van een nieuw personeelslid primeert de competentie en de geschiktheid van de aan te werven kandidaat. Docenten fungeren als rolmodellen voor jonge mensen en vormen op deze manier een belangrijke stimulus om studies of banen aan te vangen daar waar bepaalde kansengroepen ondervertegenwoordigd zijn.

Een divers personeelsbestand (op alle niveaus) is een manier om diversiteit binnen onze hogeschool te promoten en in stand te houden.

- Vorming en sensibilisering van personeel

Samen met de andere instellingen van de AUHL zijn we van mening dat we nog veel kunnen doen op het vlak van vorming van personeel ten aanzien van diversiteit. Zo wordt er momenteel vanuit de AUHL gezocht naar een manier om een module diversiteit op te nemen in het programma van docentenprofessionalisering. De 3 instellingen van de AUHL werken reeds samen om studiedagen aan te bieden om het personeel meer vertrouwd te maken met de diversiteit van de studentenpopulatie.

3.13 Curriculum

In verschillende opleidingen binnen onze hogeschool wordt het thema 'diversiteit' reeds opgenomen binnen de curricula. Andere opleidingen streven ernaar om dit nog meer te implementeren.

Per opleiding tracht onze hogeschool te streven naar 'inclusieve curricula'. Hiermee wordt bedoeld dat er zal worden nagegaan of de programma's voor iedereen toegankelijk zijn.

Welke zijn de basiscompetenties? Is de opleiding niet te sterk vanuit een bepaalde etniciteit of cultuurstroming gestuurd? Zijn er voldoende en optimale remediëringsacties in geval van een achterstand bij de studenten?

Als we onszelf deze vragen blijven stellen en de hiaten trachten op te vullen, kunnen we als hogeschool in-, door- en uitstroom van studenten optimaliseren en een belangrijke maatschappelijke rol opnemen in het tot stand brengen van verdraagzaamheid en omgaan met verschil.

3.14 De organisatie van de dienstverlening

Onze instelling heeft op het gebied van de organisatie van de dienstverlening reeds veel ervaring en resultaten. Het optimaliseren en uitbreiden hiervan, is een van onze speerpunten binnen ons inclusief beleid. Hierover meer in hoofdstuk 5.2: ‘bevorderen van een meer diverse in-, door- en uitstroom door het uitbouwen van studentenbegeleiding en –coaching’

3.15 Taalbeleid

Het verder uitbouwen van een degelijk taalbeleid is een ander gebied waarop we graag de klemtoon willen leggen. Ook hierover meer in hoofdstuk 5.3: ‘Bevorderen van meer diverse door- en uitstroom door het uitbouwen van een efficiënt taalbeleid’

4. registratie en cijfers: studenten op de XIOS Hogeschool Limburg

4.1 Registratie

Als we willen weten waar verbetering van in-, door- en uitstroom nodig is; welke doelgroepen op dit gebied meer problemen ervaren dan andere; of we op de goede weg zijn... is een zorgvuldige en correcte registratie noodzakelijk. Het is een vereiste dat men inzicht krijgt in de samenstelling van de studentenpopulatie om te weten of het diversiteitsbeleid zoals we dat voeren, voldoende is. Registratie biedt dus voordelen door enerzijds inzicht te verwerven, anderzijds als beleidsinstrument.

Sinds begin academiejaar 2006-2007 registreren de 3 instellingen van de Associatie Universiteit Hogescholen Limburg (Xios Hogeschool Limburg, Provinciale Hogeschool Limburg en Universiteit Hasselt) op een uniforme manier. Dit brengt met zich mee dat we voor Limburg een schat aan informatie hebben over onze studentenpopulatie.

Deze gegevens worden momenteel geanalyseerd in het kader van het PWO-onderzoek “Gelijke kansen in het hoger onderwijs”. Dit onderzoek werd opgestart aan het departement SAW in februari 2006 en loopt tot eind 2008. Onderzoekers zijn Dr. Hilde De Wit en Gwendolyn Verhulst. Momenteel wordt gekeken hoe we, na afloop van het PWO-onderzoek, de analyses kunnen blijven verderzetten.

4.2 Gegevens kansengroepen Xios

Op welke studenten hebben de cijfers betrekking?

De informatie die in onderstaande tabellen wordt gegeven heeft betrekking op de meest recente gegevens die over de instroom beschikbaar zijn, nl. gegevens over de eerstejaarstudenten Xios met diplomacontract in het academiejaar 2007-2008.

Welke kansengroepen worden onderscheiden?

In het recent advies van de Vlaamse Onderwijsraad over de registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs (advies van 15 april 2008), wordt de volgende indeling voorgesteld⁷:

- studenten met een functiebeperking

⁷ Zie <http://www.vlor.be/bestanden/documenten/rho-adv005-0708.pdf>

- allochtone studenten
- nieuwkomers
- internationale studenten
- anderstalige studenten
- werkstudenten
- beursstudenten
- studenten uit een kortgeschoold milieu
- studenten met een niet-traditionele vooropleiding
- herintreders
- studenten met gezinslast

Ook in verband met de vraag hoe deze kansengroepen juist moeten worden gedefinieerd en gemeten, geeft de Vlor een advies.

In zoverre onze gegevens dit mogelijk maken, sluiten we aan bij de door de Vlor voorgestelde werkwijze. Waar dit, bij gebrek aan voldoende informatie niet mogelijk is, wordt geprobeerd deze werkwijze zo goed mogelijk te benaderen. Bij elke tabel is steeds aangegeven, hoe de gegevens zijn bekomen. Met betrekking tot een aantal kansengroepen, zijn er momenteel nog onvoldoende gegevens om hier - zelfs maar benaderend – iets over te zeggen. Een werkgroep buigt zich momenteel over de vraag in welke mate het binnen de Associatie ontwikkelde registratieinstrument in de toekomst kan/zal worden bijgestuurd om dit alsnog te kunnen doen.

4.2.1 Studenten met een functiebeperking

Op dit ogenblik worden deze studenten niet op een systematische manier geregistreerd. De cijfers die beschikbaar zijn, zijn fragmentarisch en geven geen goed beeld van de volledige populatie.

4.2.2 Allochtone (en autochtone) studenten, studenten “nieuwkomers” en internationale studenten

Gehanteerde definities:

Een **allochtone student(e)** is een student(e) die:

- een verblijfplaats heeft in België op het moment van de inschrijving/registratie;
- EN minstens een ouder of minstens twee grootouders heeft die NIET in België of Nederland is/zijn geboren;
- EN zijn/haar diploma secundair onderwijs in België heeft behaald.

Een **autochtone student(e)** is een student(e) die:

- een verblijfplaats heeft in België op het moment van de inschrijving/registratie;
- EN ouders heeft die in België of Nederland zijn geboren;
- EN maximum 1 grootouder heeft die niet in België is geboren.

Een **student(e) “nieuwkomer”** is een student(e) die:

- een verblijfplaats heeft in België op het moment van de inschrijving/registratie;
- EN minstens een ouder of minstens twee grootouders heeft die niet in België of Nederland is/zijn geboren.
- EN die zijn/haar diploma secundair onderwijs NIET in België heeft behaald.

Een **internationale student(e)** is een student(e) die:

- een andere nationaliteit heeft dan de Belgische;
- EN die een buitenlands verblijfsadres heeft.

Internationale studenten maken volgens de Vlor geen deel uit van de kansengroepen *strictu sensu*, maar het is noodzakelijk ze te onderscheiden van allochtone studenten en nieuwkomers. Ze komen uiteraard ook voor ondersteuning in aanmerking maar hun problematiek is van een andere orde. In de praktijk blijkt het binnen Xios momenteel vooral om Nederlandse studenten te gaan.

Tabel 1: Studenten Xios naar herkomst, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----				
Herkomst studenten	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
autochtoon	1117	77.73	1117	77.73
allochtoon	279	19.42	1396	97.15
nieuwkomer	6	0.42	1402	97.56
internat.student	35	2.44	1437	100.00
Frequency Missing = 211				
----- department=HWB -----				
Herkomst studenten	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
autochtoon	367	74.75	367	74.75
allochtoon	112	22.81	479	97.56
nieuwkomer	5	1.02	484	98.57
internat.student	7	1.43	491	100.00
Frequency Missing = 70				
----- department=IWT -----				
Herkomst studenten	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
autochtoon	269	89.97	269	89.97
allochtoon	29	9.70	298	99.67
internat.student	1	0.33	299	100.00
Frequency Missing = 47				
----- department=LEO -----				
Herkomst Studenten	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
autochtoon	250	74.85	250	74.85
allochtoon	58	17.37	308	92.22
nieuwkomer	1	0.30	309	92.51
internat.student	25	7.49	334	100.00
Frequency Missing = 36				
----- department=SAW -----				
Herkomst Studenten	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
autochtoon	231	73.80	231	73.80
allochtoon	80	25.56	311	99.36
internat.student	2	0.64	313	100.00
Frequency Missing = 58				

4.2.3 Anderstalige studenten

Gehanteerde definitie:

Een **anderstalige student(e)** is een student(e) die:

- thuis enkel een andere taal dan het Nederlands spreekt;
- OF die thuis Nederlands en een andere thuistaal spreekt.

Tabel 2: Studenten Xios naar thuistaal, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----				
thuistaal	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
enkel Nederlands	1194	83.03	1194	83.03
meertalig	244	16.97	1438	100.00
Frequency Missing = 210				

----- department=HWB -----				
thuistaal	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
enkel Nederlands	383	78.00	383	78.00
meertalig	108	22.00	491	100.00
Frequency Missing = 70				

----- department=IWT -----				
thuistaal	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
enkel Nederlands	273	90.70	273	90.70
meertalig	28	9.30	301	100.00
Frequency Missing = 45				

----- department=LEO -----				
thuistaal	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
enkel Nederlands	284	85.80	284	85.80
meertalig	47	14.20	331	100.00
Frequency Missing = 39				

----- department=SAW -----				
thuistaal	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
enkel Nederlands	254	80.63	254	80.63
meertalig	61	19.37	315	100.00
Frequency Missing = 56				

4.2.4 Werkstudenten

Gehanteerde definitie:

Een **werkstudent(e)** is een student(e) die aangeeft zelf in zijn levensonderhoud te voorzien en zijn eigen studies te bekostigen.

Tabel 3: Studenten Xios naar bron van inkomsten, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----				
jobwerkstudent	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen inkomen	803	55.73	803	55.73
eigen zakgeld	597	41.43	1400	97.15
werkstudent	41	2.85	1441	100.00
Frequency Missing = 207				
----- department=HWB -----				
jobwerkstudent	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen inkomen	280	57.03	280	57.03
eigen zakgeld	202	41.14	482	98.17
werkstudent	9	1.83	491	100.00
Frequency Missing = 70				
----- department=IWT -----				
jobwerkstudent	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen inkomen	163	54.15	163	54.15
eigen zakgeld	124	41.20	287	95.35
werkstudent	14	4.65	301	100.00
Frequency Missing = 45				
----- department=LEO -----				
jobwerkstudent	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen inkomen	175	52.87	175	52.87
eigen zakgeld	144	43.50	319	96.37
werkstudent	12	3.63	331	100.00
Frequency Missing = 39				
----- department=SAW -----				
jobwerkstudent	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen inkomen	185	58.18	185	58.18
eigen zakgeld	127	39.94	312	98.11
werkstudent	6	1.89	318	100.00
Frequency Missing = 53				

4.2.5 Beursstudenten

Gehanteerde definities:

Een **beurstudent(e)** is een student(e) die een studietoelage ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap.

Een **bijna-beurstudent(e)** is een student(e) die geen studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt, maar waarvan het referentie-inkomen ten hoogste 1240 euro boven de financiële maximumgrens bepaald in de regelgeving betreffende studietoelagen ligt. Dit bedrag wordt geïndexeerd.⁸

Tabel 4: Studenten Xios naar recht op beurs, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----				
Beurs	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
beurs	455	27.61	455	27.61
niet beurs	1175	71.30	1630	98.91
bijna beurs	18	1.09	1648	100.00

----- department=HWB -----				
Beurs	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
beurs	159	28.34	159	28.34
niet beurs	400	71.30	559	99.64
bijna beurs	2	0.36	561	100.00

----- department=IWT -----				
Beurs	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
beurs	84	24.28	84	24.28
niet beurs	257	74.28	341	98.55
bijna beurs	5	1.45	346	100.00

----- department=LEO -----				
Beurs	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
beurs	114	30.81	114	30.81
niet beurs	251	67.84	365	98.65
bijna beurs	5	1.35	370	100.00

----- department=SAW -----				
Beurs	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
beurs	98	26.42	98	26.42
niet beurs	267	71.97	365	98.38
bijna beurs	6	1.62	371	100.00

⁸ Decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen (30 april 2004), artikel 2, 7^e

4.2.6 uit een kortgeschoold milieu

Gehanteerde definitie:

Een **student(e) uit een kortgeschoold milieu** is een student(e) waarvan de moeder en/of vader het secundair onderwijs niet heeft voltooid.

Tabel 5: Studenten Xios naar opleidingsniveau ouders, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----

opleidingsniveau OUDERS	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
minstens 1 ouder geen SO	367	30.89	367	30.89
beide ouders SO	821	69.11	1188	100.00

Frequency Missing = 460

----- department=HWB -----

opleidingsniveau OUDERS	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
minstens 1 ouder geen SO	123	30.98	123	30.98
beide ouders SO	274	69.02	397	100.00

Frequency Missing = 164

----- department=IWT -----

opleidingsniveau OUDERS	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
minstens 1 ouder geen SO	59	22.61	59	22.61
beide ouders SO	202	77.39	261	100.00

Frequency Missing = 85

----- department=LEO -----

opleidingsniveau OUDERS	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
minstens 1 ouder geen SO	84	31.70	84	31.70
beide ouders SO	181	68.30	265	100.00

Frequency Missing = 105

----- department=SAW -----

opleidingsniveau OUDERS	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
minstens 1 ouder geen SO	101	38.11	101	38.11
beide ouders SO	164	61.89	265	100.00

Frequency Missing = 106

4.2.7 Studenten met een niet-traditionele vooropleiding

Gehanteerde definitie:

Een **student(e) met een niet-traditionele vooropleiding** is een student(e) waarvan de vooropleiding hem/haar onvoldoende heeft voorbereid op de gekozen studierichting en/of studieniveau in het hoger onderwijs. De Vlor geeft aan dat instellingen zelf moeten bepalen welke vooropleidingen best aansluiten. Gezien hun geringe slaagkans focussen wij hier op de studenten met vooropleiding BSO.

Tabel 6 : Studenten Xios naar type secundair onderwijs, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----

typeSO	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ASO	562	34.29	562	34.29
KSO	19	1.16	581	35.45
TSO	859	52.41	1440	87.86
BSO	158	9.64	1598	97.50
buitenl.dipl.	35	2.14	1633	99.63
examencommissie	4	0.24	1637	99.88
waals diploma	2	0.12	1639	100.00

Frequency Missing = 9

----- department=HWB -----

typeSO	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ASO	214	38.42	214	38.42
KSO	6	1.08	220	39.50
TSO	280	50.27	500	89.77
BSO	44	7.90	544	97.67
buitenl.dipl.	12	2.15	556	99.82
examencommissie	1	0.18	557	100.00

Frequency Missing = 4

----- department=IWT -----

typeSO	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ASO	111	32.17	111	32.17
KSO	3	0.87	114	33.04
TSO	217	62.90	331	95.94
BSO	12	3.48	343	99.42
examencommissie	1	0.29	344	99.71
waals diploma	1	0.29	345	100.00

Frequency Missing = 1

----- department=LEO -----

typeSO	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ASO	94	25.41	94	25.41
KSO	8	2.16	102	27.57
TSO	187	50.54	289	78.11
BSO	57	15.41	346	93.51
Buitenl.dipl.	23	6.22	369	99.73
waals diploma	1	0.27	370	100.00

----- department=SAW -----

typeSO	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ASO	143	38.96	143	38.96
KSO	2	0.54	145	39.51
TSO	175	47.68	320	87.19
BSO	45	12.26	365	99.46
examencommissie	2	0.54	367	100.00

Frequency Missing = 4

4.2.8 Herintreders

Gehanteerde definitie:

Een herintreder is een student(e)

- waarvoor minimaal twee jaar verlopen zijn tussen het einde van zijn haar laatst gevolgde schooljaar SO en de aanvang van het academiejaar waarvoor hij of zij zich inschrijft.
- EN die de voorbije twee jaar geen leertraject in het hoger onderwijs heeft gevolgd.

Momenteel laten onze gegevens niet toe cijfers over deze kansengroep te presenteren.

4.2.9 Studenten met gezinslast

Gehanteerde definitie:

Omdat we op dit ogenblik nog niet beschikken over het gegeven 'aantal personen ten laste' (cfr. definitie Vlor) definiëren we een **student(e) met gezinslast** voorlopig als een student met een eigen gezin. Dit gezin kan bestaan uit een partner en/of eigen kinderen.

Tabel 7: Studenten Xios naar gezinssamenstelling, academiejaar 2007-2008, 1^e jaarsstudenten met diplomacontract

----- Xios algemeen -----

gezinssamenstelling	Frequency	Percent	Frequency	Percent
kerngezin	1092	75.73	1092	75.73
co-ouderschap	51	3.54	1143	79.26
een-oudergezin	199	13.80	1342	93.07
nieuw samengesteld gezin	58	4.02	1400	97.09
alleenwonend	23	1.60	1423	98.68
eigen gezin	14	0.97	1437	99.65
ander	5	0.35	1442	100.00

Frequency Missing = 206

----- department=HWB -----

gezinsamenstelling	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
kerngezin	354	71.95	354	71.95
co-ouderschap	22	4.47	376	76.42
een-oudergezin	77	15.65	453	92.07
nieuw samengesteld gezin	23	4.67	476	96.75
alleenwonend	9	1.83	485	98.58
eigen gezin	5	1.02	490	99.59
ander	2	0.41	492	100.00

Frequency Missing = 69

----- department=IWT -----

gezinsamenstelling2	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
kerngezin	245	81.40	245	81.40
co-ouderschap	12	3.99	257	85.38
een-oudergezin	28	9.30	285	94.68
nieuw samengesteld gezin	7	2.33	292	97.01
alleenwonend	5	1.66	297	98.67
eigen gezin	3	1.00	300	99.67
ander	1	0.33	301	100.00

Frequency Missing = 45

----- department=LEO -----

gezinsamenstelling2	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
kerngezin	248	74.92	248	74.92
co-ouderschap	6	1.81	254	76.74
een-oudergezin	55	16.62	309	93.35
nieuw samengesteld gezin	11	3.32	320	96.68
alleenwonend	7	2.11	327	98.79
eigen gezin	2	0.60	329	99.40
ander	2	0.60	331	100.00

Frequency Missing = 39

----- department=SAW -----

gezinsamenstelling2	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
kerngezin	245	77.04	245	77.04
co-ouderschap	11	3.46	256	80.50
een-oudergezin	39	12.26	295	92.77
nieuw samengesteld gezin	17	5.35	312	98.11
alleenwonend	2	0.63	314	98.74
eigen gezin	4	1.26	318	100.00

Frequency Missing = 53

4.3 Zorgvuldigheid en vertrouwen bij de registratie

Bij inschrijving wordt een generatiestudent gevraagd het ‘sociaal luik’ in te vullen. Hierin wordt o.a. gevraagd naar hun gezinsamenstelling, opleiding van de ouders, land van herkomst e.d.m.

Bij het begin van het academiejaar kunnen alle eerstejaars ook een ‘fiche studentenbegeleiding’ invullen. De informatie die de student verstrekt via de fiche is persoonlijk. De student krijgt ook de mogelijkheid om bepaalde informatie voor al zijn lesgevers te verstrekken (bvb. betreffende persoonlijke, psychische, familiale, medische, ... aspecten). De rest van de informatie is enkel toegankelijk voor de studentenbegeleiders en de leerbegeleiders/mentoren (beroepsgeheim). Bedoeling is dat de begeleiders op deze manier de sterktes en zwaktes van hun studenten leren kennen zodat zij hun studenten veilig door het eerste jaar kunnen coachen.

Er kan gekeken worden (met medeweten en toestemming van de student) welke informatie verder kan doorgegeven worden aan derden.

Een deontologische code rond de verwerking en toegankelijkheid van de informatie verkregen door het sociaal luik en de fiche studentenbegeleiding is een noodzaak om de privacy van onze studenten te garanderen.

5. Klemtonen binnen de werking van Xios Hogeschool Limburg

5.1 Prioritaire doelgroepen binnen de studentenpopulatie van Xios Hogeschool Limburg

5.1.1 Inleiding

Binnen een inclusief diversiteitsbeleid t.a.v. studenten wordt verondersteld dat alle studenten, ongeacht hun specifieke kenmerken, maximale toegang dienen te hebben tot onze instelling en ook gelijke doorstroom- en uitstroommogelijkheden hebben. Echter merken we wel dat binnen het hoger onderwijs en dus ook binnen Xios een aantal kansengroepen nog te weinig participeren in het hoger onderwijs. En voor wie toch instroomt, zijn de kansen om ook door te stromen en uit te stromen niet bijster hoog. In vergelijking met hun aandeel in de totale bevolking is het aandeel van deze kansengroepen en/of hun slaagkansen in de studentenpopulatie veel te laag. Wij willen in eerste instantie onze aandacht richten op studenten uit de volgende doelgroepen:

- studenten van allochtone afkomst
- studenten vanuit 7BSO
- studenten met een functiebeperking

We willen enerzijds de toegankelijkheid voor deze doelgroepen maximaliseren maar – misschien nog belangrijker- de doorstroom en uitstroom verhogen.

Deze doelgroepen zijn niet limitatief noch definitief maar zijn gekozen vanuit de huidige vaststelling van problemen rond een groep van mensen die een ongelijkheids situatie delen en als dusdanig binnen onze instelling gekend zijn. Bovendien doorkruisen de doelgroepen elkaar.

Binnen ons inclusief beleid richten we ons tot alle studenten, los van of ze al of niet behoren tot een bepaalde doelgroep maar we verwachten hierdoor ook deze studenten waar de ongelijkheids situatie wordt ervaren te bereiken en ze te ondersteunen en hun kansen te optimaliseren.

5.1.2 Studenten van allochtone afkomst

Het is algemeen bekend dat allochtone jongeren ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. Gezien hun reeds vaak problematische schoolloopbanen in het primair en secundair onderwijs is dit niet te verwonderen. Een relatief grote groep allochtone jongeren loopt nog voor ze hun eerste stappen zetten in het secundair onderwijs een aanzienlijke schoolachterstand op, waardoor allochtone leerlingen vaker laattijdig en in de B-stroom intreden in het secundair onderwijs. Deze achterstandspositie van allochtone jongeren bij de intrede van het secundair onderwijs zet zich verder op de middelbare school en later in het Hoger Onderwijs.

Uit tabel 1 blijkt dat in onze hogeschool allochtone groepen goed vertegenwoordigd zijn zijn in de meeste departementen⁹. Uit het PWO-onderzoek “Gelijke kansen in het hoger onderwijs”, gevoerd aan het departement SAW zijn hun slaagkansen in het eerste jaar echter

⁹ Het betref hier gegevens over 1^e jaarsstudenten met diplomacontract, academiejaar 2007-2008,

vaak gering¹⁰. Het departement IWT kampt buiten een lage doorstroom van allochtone studenten ook met een tekort aan instromers van allochtone afkomst. Het hindernissenlijstje voor allochtone jongeren in het onderwijs is lang: te late instap in het kleuteronderwijs, taalachterstand, weinig stimulerende en niet-geïnformeerde leeromgeving, financiële beperkingen, culturele verschillen en gebrek aan rolmodellen en andere. Om de school dichterbij de leerling te brengen, zijn bruggen broodnodig. Een goede studentenbegeleiding draagt hier zeker toe bij.

5.1.3 Studenten vanuit 7BSO

Vanaf de tweede graad van het secundair onderwijs moeten jongeren een keuze maken tussen de vier verschillende onderwijsvormen. Veel BSO-leerlingen hebben hier reeds een verkeerde keuze gemaakt naar latere onderwijsmogelijkheden toe of zijn verkeerd georiënteerd. Zij hebben intrinsiek de mogelijkheden om met succes het hoger onderwijs te doorlopen maar hebben door hun vooropleiding onvoldoende bagage mee als ze hun hogere studies aanvatten. De tekorten situeren zich op het gebied van basiskennis maar ook taalvaardigheid, studievoordigheden en attitude kunnen een struikelblok vormen.

Een grotere doorstroom van studenten met een vooropleiding van het Beroeps Secundair Onderwijs staat op de agenda van Xios. Het aandeel studenten dat vanuit BSO naar Xios instroomt is niet te onderschatten (tabel 6). Maar ook hier blijkt uit hetzelfde PWO-rapport 11 dat de kans dat zij de studie succesvol afronden aanzienlijk kleiner is dan deze uit een ASO-richting.

Vele onderzoeken bevestigen dat het type secundair onderwijs een zeer belangrijke en bepalende factor is voor het slaag- en afhaakpercentage.

Welke vooropleiding hebben de Xios-instromers? Tabel 6 geeft aan dat iets meer dan de helft een vooropleiding TSO heeft (53%); Bijna 35% komt uit het ASO en ongeveer 10% heeft een vooropleiding BSO.

In onze hogeschool zit zoals gezegd een belangrijk aandeel TSO- en een niet verwaarloosbaar aandeel BSO-studenten.

Volgens het jaarverslag onderwijs 2006-2007¹² van onze instelling presteren studenten met vooropleiding ASO, vrij goed met slaagcijfers van bijna 50%. Studenten met vooropleiding BSO doen het uitgesproken slecht met een slaagcijfer van een schamele 7,1%. Tussenin situeert zich de grote groep TSO-studenten met een slaagcijfer van 35,1%. KSO-studenten tenslotte, weliswaar zeer beperkt aanwezig in de hogeschool, hebben een slaagcijfer van 41,7%.

Het betreft hier het slaagpercentage van studenten van het 1ste structureel programmadeel in 2006-2007. Onderlinge verschillen binnen de departementen zijn hier niet opgenomen.

5.1.4 Studenten met een functiebeperking

Het thema “studeren met een handicap in het Hoger Onderwijs” is tegenwoordig –zowel nationaal als internationaal- heel erg levendig. Het past binnen het gelijke-kansen beleid en het werkelijk bieden van gelijke kansen aan studenten met een functiebeperking, wordt dan ook op alle niveaus gestimuleerd.

Het hebben van een functiebeperking mag geen belemmering zijn voor studenten om te kunnen studeren in het hoger onderwijs. De laatste jaren is de groep van studenten met een functiebeperking groter en heterogener geworden. Studenten met functiebeperkingen ervaren,

10 Zie PWO-rapport “Doorstroomanalyse studenten SAW, 2005-2006” Het PWO-onderzoek “Gelijke kansen in het hoger onderwijs” werd opgestart aan het departement SAW in februari 2006 en loopt tot eind 2008.

Onderzoekers zijn Dr. Hilde De Wit en Gwendolyn Verhulst.

11 Idem voetnoot 7

12 Jaarverslag onderwijs 2006-2007. Xios Hogeschool Limburg.

afhankelijk van de omgevingsfactoren en de opdracht (o.a. het curriculum), barrières die hen verhinderen volwaardig deel te nemen aan het hoger onderwijs. Met de nodige ondersteuning kunnen barrières echter opgeheven of aangepast worden¹³.

Het aantal studenten met een functiebeperking binnen onze instelling is moeilijk te achterhalen. Hiervoor bestaat nog geen eenvormig registratiesysteem wat maakt dat de gegevens over deze studenten zeer verspreid opgenomen worden. Ook is het zo dat studenten met een functiebeperking dit vaak niet officieel melden en zij niet als dusdanig geregistreerd worden. We ijveren wel voor een registratiesysteem dat voor hun toegankelijk is en waardoor deze studenten beter te traceren zijn. Het steunpunt voor studenten met een functiebeperking zal nog in 2008 opgericht worden en zal departementoverschrijdend werken.

Dit steunpunt fungeert als aanspreekpunt voor deze studenten en heeft mede als voordeel dat gegevensverzameling van deze studenten en de evoluties geconcentreerd worden waardoor we een duidelijker beeld krijgen van hun in-, door- en uitstroommogelijkheden. Het aanspreekpunt heeft een rol van toegangspoort en ze zal steeds luisteren naar de student. Ze zal nagaan wat de vragen zijn en van daaruit informeren naar de mogelijke dienstverlening binnen hun opleiding. Hier wordt nagegaan en besproken welke faciliteiten mogelijk is toegekend worden. Ze zal de studenten verder oriënteren in de instelling en legt contact met relevante betrokkenen. Ze is ook een contactpersoon voor externe structuren.

De Vlor heeft een definitie van studenten met een functiebeperking voorgesteld¹⁴: Een student(e) met een functiebeperking is een student(e) bij wie er een blijvende of langdurige uitval is (minstens 12 maanden effectieve uitval en/of een uitval van 12 maanden die in de toekomst te voorzien is) op een of meerdere lichaamsfuncties opgesomd in de *International Classification of Functioning (ICF)*. Volgende 8 subdoelgroepen worden onderscheiden:

- Motorische functiebeperkingen
- Auditieve functiebeperkingen
- Visuele functiebeperkingen
- Psychiatrische functiebeperking (waaronder ontwikkelingsstoornissen zoals autisme en AD(H)D)
- leerstoornissen (waaronder dyslexie)

Onze instelling zal deze definitie overnemen.

Een goede ondersteuning van en het toekennen van redelijke faciliteiten (zie 3.11) aan de studenten behorende tot deze doelgroep is noodzakelijk om ze zonder drempels, succesvol te laten uitstromen.

5.2 bevorderen van een meer diverse in-, door- en uitstroom door het uitbouwen van studentenbegeleiding en –coaching

- Inleiding

Xios weet dat een diverse studentenpopulatie extra begeleiding vraagt om de doorstroom te verhogen. Een aanpak gericht op de toename in de doorstroom in het Hoger Onderwijs is een aanpak die uitgaat van de diversiteit van de studentenpopulatie. Volgens het Nederlands expertisecentrum ECHO zijn de persoonlijke beleving van individuen (studenten) een belangrijk uitgangspunt bij het vergroten van de toegankelijkheid en de doorstroom van het Hoger Onderwijs. Een instelling dient hier dan ook daadwerkelijk voor open te staan. Waarom valt de ene student uit en voltooit de andere met glans zijn of haar studie? Zijn deze oorzaken te vinden in factoren gerelateerd aan de leeromgeving? Factoren zoals de inrichting

¹³ Vlor advies over de invulling van het aanmoedigingsfonds. 15 april 2008.

¹⁴ Vlaamse Onderwijsraad. Raad Hoger Onderwijs. Advies over de registratie van studenten met een functiebeperking. 12 juni 2007.

van het onderwijsproces, de inhoud van het onderwijsprogramma, de mate van ondersteuning en begeleiding, de verwachtingen die studenten hebben bij aanvang van de studie? Of heeft de uitval te maken met persoonskenmerken van studenten zoals etniciteit of sociale achtergrond? Dit zijn vragen die ECHO heeft gesteld in het kader van een kwalitatief onderzoek¹⁵ gevoerd naar de achtergronden van uitval onder allochtone studenten. Dit onderzoek en verschillende andere geven aan dat verschillende factoren van invloed zijn op de studievoortgang en dat de reden voor uitval gezocht moet worden in een combinatie van factoren. Volgens ditzelfde onderzoek is het opvallend dat het opbouwen en onderhouden van (studie)netwerken een telkens terugkerend onderscheidend element is. Dit komt het duidelijkst naar voren op momenten dat blijvers en uitvallers dezelfde problemen ondervinden. Op die momenten hebben blijvers, naast hun eigen vaardigheden om deze problemen het hoofd te bieden, ook personen in de buurt die helpen bij de oplossing. Wij nemen aan dat dit niet enkel telt bij allochtone studenten maar trekken deze lijn door voor de hele studentenpopulatie waardoor elke student die minder kansen lijkt te hebben op een vlotte doorstroom, de nodige ondersteuning dient te krijgen.

De studiebegeleiding binnen Xios omvat twee aspecten: enerzijds de ‘voorlichting en informatieverbreiding’ en anderzijds de ‘begeleiding van de student’. De lage drempel tussen studenten en lesgevers die wij nastreven, draagt hiertoe bij.

De studiebegeleiding situeert zich op vier niveaus: opleidingsonderdeel, opleiding, departement en hogeschool (zie conceptueel kader studentenbegeleiding achteraan document).

- Op het niveau van de **opleidingsonderdelen of de lesgevers** situeert zich de vakspecifieke studiebegeleiding.
- Het mentoraat, de leergroepen en de trajectbegeleiding (of studieloopbaanbegeleiding) zijn georganiseerd op het niveau van de **opleiding**.
- De algemene studiebegeleiding (inzake studiemethode e.d.), de EVC-coaching (begeleiden van studenten voor een EVC-procedure) en de ombudsfunctie situeren zich op **departementaal** niveau.
- Op **hogeschoolniveau** situeren zich de maatschappelijk assistent en de institutionele ombuds. In 2008 aangevuld met het Steunpunt voor Studenten met een Functiebeperking.
- Voor studenten met nood aan intensieve (al dan niet therapeutische) begeleiding heeft Xios samen met de andere instellingen van de AUHL een samenwerkingsakkoord met CAW sonar. Dit Centrum voor Algemeen Welzijnswerk kan de studenten binnen de 5 dagen een intakegesprek garanderen van waaruit zij -indien nodig- verder kunnen georiënteerd en opgevolgd worden.

- Visie achter de studentenbegeleiding en –coaching

Zoals hierboven vernoemd bevindt de Algemene Studentenbegeleiding (verder ASB) zich op het departementaal niveau. We hebben op dit vlak reeds jarenlange ervaring en goede resultaten. We geloven dat door dit deel verder uit te bouwen we een hele stap vooruit gaan in de richting van ons doel: een inclusief diversiteitsbeleid met gelijke kansen voor iedereen en een hogeschool waar elke student -mits de juiste ondersteuning- hogere kansen heeft op een geslaagde studie.

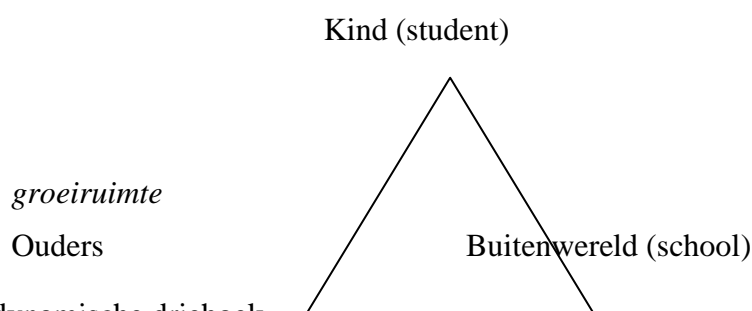
¹⁵ ECHO, Wolff en Crul, “Blijvers en uitvallers in het hoger onderwijs”, Utrecht, juni 2003

De studiebegeleiding in het departement Lerarenopleiding heeft momenteel de meeste expertise in huis. Vanuit dit departement werd het Contactpunt Studentenondersteuning (CoS) opgericht. In samenspraak met de studentenbegeleiders van de overige departementen wil onze instelling de visie van het CoS opentrekken op hogeschoolniveau aangezien zij past binnen de visie van de hogeschool en de manier van werken binnen de verschillende departementen. Hieronder volgt een omschrijving hoe het CoS deze visie vertaalt: “Wij plaatsen de studentenbegeleiding binnen het contextueel kader. Dit wil zeggen dat we naast de didactische (studie)begeleiding en coaching ook het terrein van de psychosociale begeleiding betreden. Bij zware psychologische problemen worden de studenten uiteraard doorverwezen naar externe geestelijke gezondheidszorg. Tussen een dergelijke doorverwijzing en louter didactische (studie)begeleiding ligt echter nog heel wat terrein braak waar juist studentenbegeleiders nog heel veel mogelijkheden hebben.

Contextuele begeleiding

Deze methode van werken is ontwikkeld door Ivan Boszormenyi-Nagy, vanuit de individuele therapie en de systeemgerichte gezinstherapie.

De term “context” is gekozen om de dynamische verbondenheid aan te geven van een persoon met zijn of haar betekenisvolle relaties doorheen de generaties, naar het verleden en de toekomst. Het gaat dus eigenlijk om de dynamiek tussen de ouders (thuis), hun kinderen (=studenten) en de mensen in de school. Er is een vitale band tussen de thuissituatie en de schoolsituatie van een student. Beide kunnen niet zonder elkaar bij een effectieve begeleiding. Contextuele begeleiding vertrekt vanuit de dynamische driehoek tussen ouders, kind (= student) en school en verkent hoe belangrijk de invloed van de relaties binnen deze driehoek is voor ieders ontwikkeling. De contextuele begeleider houdt -ook als hij werkt met een enkeling- het intergenerationele -en relationele netwerk voortdurend in het oog. Ook de belangen van de afwezigen worden in aanmerking genomen.

De dynamische driehoek

In eerste instantie zijn de medewerkers van het Contactpunt Studentenondersteuning in de lerarenopleiding studiebegeleiders. Soms worden ze bij de studiebegeleiding echter geconfronteerd met blokkades (problemen rond inzet, motivatie, studieattitude, faalangst, ...). Zolang die blokkades er zijn, heeft het geen zin om het over studiemethodes te hebben met de betreffende student. Dat is het moment waarop je overschakelt naar studentenbegeleiding/coaching.

De medewerkers van het CoS proberen steeds zo snel mogelijk terug over te schakelen naar de studiebegeleiding. De student moet/wil immers op het einde van het academiejaar slagen.

Maar zoals reeds gezegd, indien er blokkades zijn die het studeren onmogelijk maken moeten we eerst die proberen op te heffen. Het is precies hier dat het contextuele denken interessante instrumenten aanreikt. Via het contextuele werken proberen we de studenten zover te krijgen tot ze terug studeren”¹⁶

- Concreet

De studentenbegeleiding binnen onze hogeschool is al jaren in beweging op verschillende domeinen. Hieronder volgt een opsomming van de verschillende terreinen waarbinnen we op onze hogeschool actief zijn m.b.t. studentenbegeleiding:

- instroombegeleiding
- begeleiding van doelgroepen bij de instap
- introductiedagen en –cursussen bij aanvang van het academiejaar
- opvolging van studenten
- trajectbegeleiding
 1. studiebegeleiding: studiemethodiek
 2. studieplanning
 3. studiehouding
 4. studietips
- psychosociale begeleiding
- mentorenwerking/leergroepen
- peter-/meterschap/tutoreswerking
- begeleiding bij het voortijdig stopzetten of het wijzigen van de studie
- uitstroombegeleiding
- ...

Ondertussen blijft de studentenbegeleiding evolueren en is ook deze lijst niet limitatief. Van de verschillende, bovenstaande acties kunnen de klemtonen verschillen binnen de departementen. Sommige initiatieven zijn binnen een enkele opleiding of departement reeds in volle bloei. Andere staan nog in de kinderschoenen. De noden en accenten kunnen verschillend zijn maar duidelijk is dat elk departement op 1 lijn staat wat betreft hun visie en doel: we willen elke student nog beter begeleiden!

De studentenbegeleiders van de departementen werken zo veel mogelijk samen om vanuit de “good practises” van elkaar te leren en het aanbod en de visie verder op elkaar af te stemmen.

5.3 Bevorderen van meer diverse door- en uitstroom door het uitbouwen van een efficiënt taalbeleid

Net als andere hogescholen heeft Xios Hogeschool Limburg te maken met een veranderende en zeer heterogene studenteninstroom op het vlak van mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid. Talige en communicatieve competenties zijn in alle opleidingen van het hoger onderwijs zeer belangrijk en zijn nauw verbonden met de studievaardigheid, waardoor ze een belangrijke impact hebben op de slaagkansen van een student. Ook in het werkveld worden steeds toenemende eisen gesteld op het gebied van taal- en communicatievaardigheid. De laatste jaren neemt de commentaar op de afnemende taalvaardigheid van studenten door lectoren van verschillende vakgebieden en stagebegeleiders uit het werkveld steeds meer toe. Extra aandacht voor communicatieve en taalkundige vaardigheden verhoogt de slaagkansen

¹⁶ Visie overgenomen vanuit Contactpunt Studentenondersteuning in de lerarenopleiding Xios Hogeschool Limburg. Voor meer informatie verwijzen we naar het basisboek: VAN MULLIGEN, W., GIELES, P., NIEUWENBROEK, A., *Tussen thuis en school*, Uitgeverij Acco, Leuven, 2001, 160 pagina's.

van studenten binnen hun studietraject (betere doorstroming), maar zeker ook op de arbeidsmarkt.

In de verschillende departementen worden momenteel stappen ondernomen om een geïntegreerd taalbeleid uit te werken rekening houdend met de competentieprofielen van de diverse opleidingen. Hierbij wordt gewerkt aan de screening van instapvaardigheden door middel van instaptoetsen taal, overleg in verband met aandacht voor taalvaardigheid binnen en buiten het curriculum, de uitwerking van een remediëringstraject, en dergelijke. Door taalremediëring aan te bieden op het niveau van het departement wordt de drempel voor de student om in te stappen in een remediëringstraject zo laag mogelijk gehouden. Er wordt dan ook gestreefd naar een taalcoördinator per departement die eigen accenten kan leggen naar remediëring afhankelijk van de opleidingsnoden en de problematiek van de student. In de opleidingen wordt binnen het curriculum reeds aandacht besteed aan taal maar het is duidelijk dat ook extra ondersteuning buiten het curriculum op gebied van taal belangrijk is bij het bevorderen van doorstroom en uitstroom van studenten van de hele instelling.

5.4 Gegevensverzameling

Het voeren van een degelijk diversiteitsbeleid veronderstelt een kennis van en inzicht in de populatie van personeel en studenten aan onze instelling. Van deze laatste groep verkrijgen we reeds via de fiche ‘studentenbegeleiding’ en voornamelijk uit het ‘sociaal luik’ enorm veel gegevens. Momenteel wordt er gewerkt aan het optimaliseren van dit sociaal luik om een antwoord te kunnen bieden op de vraag naar gegevens van in-, door- en uitstroom van onze studenten. We trachten zoveel mogelijk de definities te volgen die de Vlor in zijn advies over registratie van kansengroepen naar voren schuift¹⁷.

Over de achtergronden van onze personeelsmedewerkers, hun socio-economisch profiel en hun etnische achtergronden is echter weinig geweten. Het kan nuttig zijn om bij de werving van nieuwe personeelsleden systematisch te peilen naar hun achtergrond.

Wat betreft het registreren van onze studenten en hun achtergrond, buigen de 3 instellingen van de AUHL zich over een samenwerkingsakkoord om op deze manier de gegevens van de ingeschreven studenten aan de instellingen, hun doorstroom en uitstroom optimaal te registreren. Deze gegevensverzameling is het ideale middel om een diversiteitsbeleid op te baseren, te verfijnen en –indien nodig- aan te passen.

Begeleiding van de student

Xios conceptueel kader

¹⁷ Vlaamse Onderwijsraad. Raad Hoger Onderwijs. Advies over registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs. 15 april 2008

